

Географія, 8 клас

Тема: Гірські ландшафти Українських Карпат. Особливості їх зміни з висотою. Використання та охорона.

Мета: Сформувати в учнів систему знання про Українські Карпати, особливості їх географічного положення; розвинути вміння характеризувати компоненти природи та зв'язки між ними; пояснювати закономірності прояву висотної поясності, причини виникнення і характер стихійних природних явищ і процесів у горах; дати господарську оцінку природних ресурсів, визначати основні заходи з раціонального використання та охорони природи; удосконалювати вміння та навички роботи з картою, атласом, додатковою літературою; сприяти розвитку творчої уяви, мислення, вміння зіставляти, аналізувати, подавати інформацію; виховувати любов до рідного краю, екологічну культуру.

Тип уроку: формування нових знань; урок-дослідження.

Обладнання: фізична карта України, атласи України, карта фізико-географічного районування, картосхема Українських Карпат, фотографії рослинного і тваринного світу, відеозапис запис «Зустрінемося у Карпатах», зразки корисних копалини

ХІД УРОКУ

I. Організація початку уроку.

1.Привітання , перевірка готовності до уроку.

II. Актуалізація опорних знань і вмінь учнів

1.Методичний прийом «Географічна естафета»

Учні по черзі виходять до карти і показують географічні об'єкти

1. Покажіть на карті найбільші фізико - географічні одиниці України.
2. Покажіть на карті природні зони України.
3. Покажіть природну зону у якій виділяються підзони.
4. Покажіть фізико-географічні одиниці у яких розташована Харківська область Куп'янський район.

2.Методичний прийом «Незакінчене речення» (самостійна робота-взаємоперевірка)

1. Територія на якій тісно взаємопов'язані компоненти природи називається ... (ПТК, ландшафт)
2. Ландшафти поділяються на такі класи.... (рівнинні та гірські)
3. Найбільшою фізико-географічною одиницею рівнинної частини території України є..... (Східно-Європейська країна)
4. Головним чинником виділення фізико-географічної країни є...(тектонічна будова)
5. Фізико-географічна країна поділяється на.... (природні зони)
6. Головною чинником поділу території на природні зони є (кліматичні умови- тепло і волога)
7. На території України виділяють такі природні зони..... (зона мішаних та широколистих лісів, лісостепова та степова)
8. Харківська області розташована у природних зонах (Лісостепова та степова)
9. Степова зона поділяється на підзони.....(північностепова, середньостепова, південностепова)
10. Підзони поділяються на ...(фізико-географічні області)

11. Найменші фізико-географічні одиниці, це... (фізико-географічний район)

12. Гірські фізико-географічні країни – це... (Карпатські та Кримські гори)

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності

Учитель. На попередніх уроках ми розглянули природні зони рівнинної частини території України. На сьогоднішньому уроці ми вивчимо особливості Українських Карпат, що є частиною Карпатської гірської країни.

(відеозапис с «Зустрінемося у Карпатах»-початок)

Українські Карпати - один з найбільш прекрасних і чарівних куточків України. Своєю красою, загадковістю і неповторністю Карпати з давніх-давен приваблювали багатьох людей. Карпатські цілющі води, чисте гірське повітря, м'який клімат, мальовнича природа надихали багатьох поетів і письменників, художників і музикантів, видатних вчених.

Гори мають багато таємниць і проблем. Сьогодні ми спробуємо розгадати та вивчити цю природну скарбницю.

Щоб краще вас мотивувати на це прослухайте вірш.

Учень. *Сьогодні на уроці*

*Ми помандруєм в даль:
На захід України -
В Карпати, гірський край.
Тут озера, швидкі річки,
Полонини, болота,
Тут ростуть стрункі смерічки,
Мінеральна тут вода.
Тут природа, наче казка,
Відпочинок для усіх,
Всіх запрошую! Будь ласка,
Побувайте в диві цім*

Вирушаємо, щоб відчути і збагнути природу, порозумітися з нею.

IV. Вивчення нового матеріалу

Учитель. Сьогодні ми здійснимо сходження на найвищу вершину Українських Карпат – Говерлу - за таким маршрутом: галявина інформаційна - лабіринт орографічний-перевал геологічний - схил кліматичний – долина гідрологічна – підйом ландшафтний – траверс стихійний - полонина еколого-економічна - вершина лірична. Під час подорожі ви вибудете поділені на групи: *географи, геоморфологи, кліматологи, гідрологи, ландшафтознавці, рятувальники, екологи.* Кожна група одержить завдання, які вона повинна виконати та забезпечити нас необхідною інформацією.

Клас розподілений на групи.

1. **Виконання учнями завдань (робота в групах) - Учні одержують завдання та виконують їх.**

I група – Географи

Завдання. Охарактеризувати фізико-географічне положення Українських Карпат за планом. Нанести Карпати на контурну карту України*.

1. В якій частині України Знаходяться Карпати? Пояснити - звідки пішла назва гір.
2. В яких ще країнах є гори Карпати?
3. В якому напрямку і на скільки кілометрів простягаються Українські Карпати?
4. Яка площа Українських Карпат?
5. Зробити висновок.

II група – Геоморфологи

Завдання. Охарактеризувати рельєф та корисні копалини Українських Карпат за планом. Нанести на контурну карту Карпат основні форми рельєфу та корисні копалини*.

1. Круті чи пологі схили Українських Карпат? Чому?
2. Які фізико-географічні області входять до складу Українських Карпат?
3. Найвища точка Українських Карпат. Її висота. В якому масиві знаходиться?
4. Зробити висновок

III група – Кліматологи

Завдання. Охарактеризувати кліматичні умови Українських Карпат за планом. Скласти таблицю. Пояснити причини відмінності клімату у різних районах Карпат*

1. Яка кількість сонячної радіації в Українських Карпатах?
2. Середні температури січня і липня, їх зміна з висотою.
3. Кількість опадів, її зміна з висотою.
4. Чому в Карпатах найбільша кількість опадів в Україні?
5. Зробити висновок

IV група – Гідрологи

Завдання. Охарактеризувати внутрішні води Українських Карпат за планом. Скласти тези . Нанести на контурну карту річки та озера України*

1. Чи густа річкова сітка Українських Карпат?
2. До басейну яких річок та морів належать річки Карпат?
3. Який характер течії карпатських річок?
4. Назвати і показати на карті найбільші річки, озера Українських Карпат
5. Зробити висновок .

V група – Ландшафтознавці

Завдання. Охарактеризувати ґрунти, рослинний, тваринний світ, висотну поясну Українських Карпат. Розподілити ґрунти, рослини та тварин за поясами. Обґрунтувати такий розподіл*.

1. Які ґрунти в Українських Карпатах? Чи родючі вони? Чому?
2. Назвати висотні пояси Українських Карпат, їх рослини.
3. Назвати тварин Українських Карпат.
4. Що називається ендемічними видами рослин? Назвати ендеміків Карпат.
5. Зробити висновок

VI група – Рятувальники

Завдання. Охарактеризувати причини виникнення і характер стихійних природних явищ і процесів у Карпатських горах. Заповнити таблицю. Запропонувати шляхи вирішення проблем*.

1. Види несприятливих природних явищ та погодних умов
2. Причини їх виникнення та наслідки
3. Шляхи вирішення проблем
4. Зробити висновок

VII група – Екологи

Завдання. Давати господарську оцінку природних ресурсів, визначати основні заходи з раціонального використання та охорони природи. Запропонуйте шляхи вирішення екологічних проблем*.

1. Вплив людини на природу
2. Значення лісів. Зміна їх людною
3. Природоохоронні території.
4. Зробити висновок.

Виступи груп, які звітують про проведеної роботу

Учитель. Наше сходження розпочинається з галявини інформаційної (робота з картою)

1. Характеристика Фізико-географічне положення

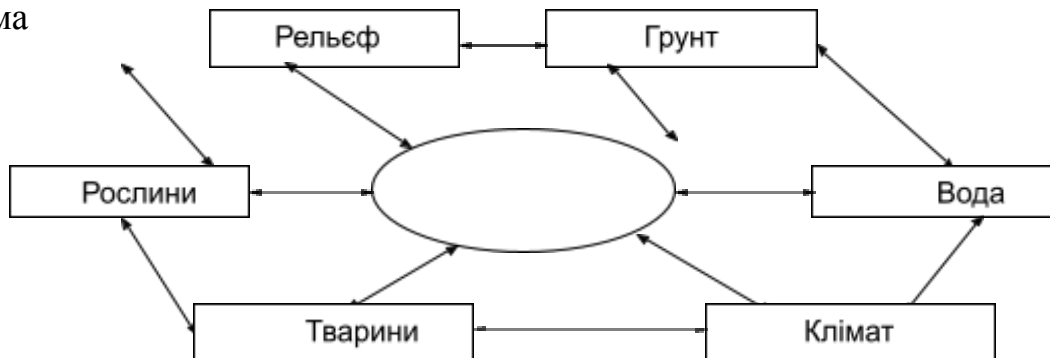
Географи. Карпати розташовані на заході України. За однієї з версій назва «Карпати» походить від польського слова «карпа», що означає значні нерівності. Згідно з іншою думкою ця назва пов'язана з проживанням тут за часів Римської імперії дакійського племені карпів. Уперше згадав карпів географ Птолемей і він також уперше назвав Карпати на своїй карті, але він помістив плем'я карпів у далекій віддаленості від цих гір у зв'язку з неправильними знаннями про їх протяжність. Карпати - гірська система розташована в центрі Європи в межах п'яти європейських держав: Словаччини, Чехії, Польщі, України та Румунії. Вони простягаються випуклою на північний схід дугою на 1500 км від річки Морава в

Чехії до ущелини Залізні ворота, що на Дунаї. У межах України лежить лише частина цієї гірської системи – Східні, або Українські, Карпати займають 6 % території України та простягаються смугою з північного заходу на південний схід на 280 км завширшки 100-110 км. Площа гірської системи 24 тис.км², а разом із Передкарпатською височиною та Закарпатською низовиною – 37 тис. км.²

Висновок: Українські Карпати – гори, які займають крайню західну частину України, вони є складовою великої гірської системи. Саме в Карпатах розташований цент Європи – село Ділове Рахівський район.

Учитель. Ми продовжуємо нашу подорож, але ми одержуємо завдання. Скласти схему, на якій ми покажемо компоненти природи Карпатських гір.

Схема

Учитель. Далі наш маршрут пролягає лабіринтом орографічним. Тут у нас працюють геоморфологи. Які вивчають рельєф та геологічну будову

2. Рельєф та геологічна будова Українських Карпат

Геоморфологи. Карпати - це молоді, середньовисотні гори Карпатської складчастої структури Середземноморського рухливого поясу, яка утворилась у період альпійської епохи горотворення на основі давнього фундаменту. У горах спостерігаються тектонічні рухи, які приводять до деформації рельєфу та сейсмічної активності. Відсутність високих гір, згладженість вершин і пологість схилів Українських Карпат пояснюється тим, що вони складені переважно осадовими породами, які легко розмиваються. Абсолютні висоти гірської системи коливаються від 400м біля підніжжя гір до 1500-2000 м уздовж основних хребтів. Міжгірні улоговини й зниження ще в давнину використовували для переїзду через гори. Ці зниження називають перевалами. Найвідомішими перевалами Вододільно-Верховинських Карпат є Ужоцький (889 м), та Яблуницький (931 м). Південно західні схили Карпат круто обриваються до Закарпатської низовини, а в північно-східній схили більш пологі й поступово переходять до Передкарпатської височини.

У складі Карпат виділяють пасма:

- *Зовнішні Карпати* – крайнє північно-східне пасмо, яке складається з різних за своїм рельєфом частин: невисоких Бескидів на північному заході, середньо високих Горганів у центральній частині та низькогірних Покутсько-Буковинських Карпат на південному сході;
- *Центральні* (Верховинський Вододільний хребет) – з низькогірним (600-700м) рельєфом та пологими обрисамисхилів;
- *Внутрішні* (Полонинсько-Чорногірські та Рахівсько-Чивчинські) Карпати – найвисокогірніша частина з масивом Чорногора, де зосереджені найвищі

вершини: Ребра (2010м), Петрос (2020м), Піп Іван (2022м), Бребенескул (2035 м) та Говерлою (2061м)- найвищою точкою України;

- *Вулканічний хребет* (Вигорлат-Гутинський)-складається з ланцюжка куполів згаслих вулканів, його західні схили межують із Закарпатською низовиною.

В Карпатах виявлені корисні копалини: нафта, газ, самородна сірка, кам'яна та кухонна солі, буре вугілля, родовища вапняків. Особливу цінність представляють мінеральні джерела Трускавця, Моршина, Свалява, Синяка.

Висновок: *Українські Карпати середньо високі гори, сформувались в альпійську епоху горотворення. Найвища точка(Г.Говерла, 2061м.) знаходиться в масиві Чорногора. Особливості геологічного розвитку зумовили накопичення різноманітних корисних копалин.*

Учитель. Наш шлях далі проходить схилом кліматичним.

3. Клімат Українських Карпат

Кліматологи. Особливості клімату такі:

Річний радіаційний баланс у середньому становить 1800-1830 МДж/м², який з підняттям у гору зменшується на 25-30%.

- Достатня висота, розташування на шляху перенесення повітря з атлантичного океану зумовлюють те, що клімат Карпат вологий – 700 мм/рік у передгір'ях, 1600-2000 мм/рік – на вершинах. На території гірської країни діють західні і південно-західні циклони.

- Клімат північно-східних і південно-західних схилів Карпат істотно розрізняються: південно-західні схили тепліші(на 2⁰С) і вологіші(на 100-200мм/рік) порівняно з північно – східними; ми виявили, що існують відмінності в кліматі Передкарпаття, Карпатами і Закарпаттям:

Кліматичні показники	Передкарпаття	Карпати	Закарпаття
t ⁰ січня	-4..-5 ⁰ С, зима м'яка, багатосніжна	-6...-12 ⁰ С	-3 ⁰ С
t ⁰ липня	+18 ⁰ С ...+ 19 ⁰ С	+10...+7 ⁰ С	+20 ⁰ С
Річна кількість опадів	630-750 мм.	1400-2000мм. Найвологіше місце – полонина Руська Мокра - 2000мм	700мм.

Обговорення. Чому існують такі відмінності? Гори відіграють роль своєрідного кліматичного бар'єру: на північно – західних схилах холодніше (Передкарпаття), з підняття у гори кількість опадів збільшується, температура знижується на 5-6 ⁰С /1 км підйому (Карпати), південно-західні схили тепліші (Закарпаття).

Висновок: *Українські Карпати розташовані в помірному поясі. Мають надмірне зволоження.. Спостерігається відмінність кліматичних показників північно-східних та південно-західних схилів Карпат, Передкарпаття і Закарпаття.*

Учитель. Ми зійшли в долину гідрологічну. Свої дослідження ведуть гідрологи.

4. Внутрішні води Українських Карпат

Гідрологи. Ми становили, що Українські Карпати розчленовані най густішою в Україні річковою мережею (у середньому 0,7 км/км², а на окремих ділянках

1,2км/км² і більше). Усього річок, що мають довжину понад 10 км., близько 450, а водних потоків – близько 28 тисяч. Переважна більшість їх належить до басейнів рік Дніста та Дунаю, які несуть води до Чорного моря. Лише в північно-західній частині гір невелика кількість водотоків належить до Вісли, яка впадає в Балтійське море. Річки кожної річкової системи в Карпатах мають певні особливості. Водночас їм властиві і спільні ознаки. Так, верхів'я всіх карпатських річок розміщені високо в горах. Вони починаються здебільшого з джерел або із заболочених ділянок гірських схилів. Найбільші річки – Дністер, Тиса, Стрий, Свіча, прут, Черемош. Річки Карпат мають типовий гірський характер: значний похил річищ, швидку течію, незначну глибину, бурхливі паводки. Живлення річок змішане.

Обговорення. Яка відмінність між повінню та паводком? (Повінь найвищий рівень води після танення снігу, паводок-короткочасний підйом води після сильних дощів)

Навесні й на початку літа під час танення снігу, а також під час літніх злив і тривалих дощів річки стають повноводними, виходять з берегів. У Карпатах багато водоспадів, їх називають гуками і шипотами(струмка течія, що шумить). У горах переважають озера льодовикового походження - Несамовите, Бребенескул. Найбільше за площею загатне озеро Синевір.

Висновок: Українські Карпати мають розгалужену річкову мережу - найбільша річка Дністер з притоками. Річки мають гірський характер, змішане живлення Окраса Карпат - найвідоміше озеро Синевір.

Учитель. Напившись джерельної води, залишаєм долину гідрологічну і прямуємо підйомом ландшафтним.

5. Ґрунти, рослинний світ, тваринний світ, вертикальна (висотна) поясність

Ландшафтознавці. У Карпатах сформувалися різноманітні ґрунти. У Передгір'ї поширені дерново-підзолисті ґрунти, вище на висоті 1200-1400м- бурі гірсько-лісові, на висоті 1500-1600м – сіро-бурі, вище 1600м (під субальпійськими луками) – гірсько-лучні ґрунти.

Склад рослинності різноманітний. Тут зосереджено 15% усіх лісів України, де зростають 70 видів дерев і чагарників. Серед них чимало реліктових видів, наприклад, модрина і кедрова сосна – релікт льодовикового періоду. Також зустрічаються тис ягідний, ялівець козачий, ясенець білий, едельвейс. Рослинність полонин субальпійська (костриця, арніка, горниця, брусниця, рододендрон)

Карпати справедливо називають природним звіринцем: 74 види ссавців (тобто $\frac{3}{4}$ усіх, що водяться на території України). Представник дубових і букових лісів – дикий кабан, краса карпатських лісів – благородний олень і козуля. Є хижакі- дикий лісовий кіт, рись, вовк. Володарем диких Карпат називають бурого ведмедя. На прилеглих рівнинах поширені дрібні тварини-хомяки, сліпаки, буро зубки, ондатри, миші. Багато птахів: сови, яструби, куріпки, тетеруки, глухарі, шишкарі, корольки та інші.

У Карпатах яскраво виражена вертикальна (висотна) поясність, тобто зміна природи в горах від підніжжя до вершин, причина зміна температури з висотою, різна кількість опадів.

- Передгірний пояс (до 400–700 м)- переважають дубово-грабові і дубові ліси.
- Низькогірний пояс(від 700 до 1200 м) - ростуть високостовбурні букові, мішані буково-смерекові, ялиново-смерекові ліси.
- Середньогірний пояс (1200–1500 м) переважають ялинові та ялиново-ялицеві ліси.
- субальпійський пояс(1500–1800 м), ростуть чагарники з гірської сосни, чорної вільхи, ялівцю,
- Альпійський пояс (вище 1800м)- схили вкриті гірськими луками, чагарниками.

Висновок: За особливостями ґрунтового-рослинного покриву в Українських Карпатах виділяють п'ять вертикальних поясів: передгірний, низькогірний, середньогірний, субальпійський, альпійський, які змінюються від підніжжя гір до вершини.

Учитель. Попереду найскладніший відрізок нашого сходження – траверс стихійний.

5. Несприятливі явища і процеси Українських Карпат

Рятувальники. Ми з'ясували, що в Карпатах відбуваються такі несприятливі явища і процеси, як водна ерозія, повені, паводки, селі, снігові лавини, зсуви, вітровали, землетруси.

Водна ерозія – це руйнування водними потоками верхніх родючих шарів ґрунту

Сильні зливові дощі

Паводки – збільшення кількості води в річці в результаті випадіння опадів.

Причини: Сильні зливові дощі, Раптове значне потепління взимку, що супроводжується інтенсивним сніготаненням, Надмірна вирубка лісів на схилах гір

Повені – це щорічне тривале підняття рівня води в річці, що призводить до затоплення річкової долини. Причини: Тривалі дощі, Танення снігу, Вітрові нагони води, Затори і зажори в гирлі ріки, Надмірна вирубка лісів

Наслідки повеней: Затоплюються 10-70% с/г угідь, техногенно небезпечних об'єктів, житлові будинки, що викликає необхідність евакуації людей і тварин, Розмиваються автомобільні дороги. Гинуть люди

Селі — стрімкі потужні потоки з води, грязі, уламків гірських порід. Вони виникають, на схилах Карпат в результаті інтенсивних дощів або швидкого танення снігу, у разі руйнування гребель, водосховищ. Селі короточасні, але дуже небезпечні.

Снігові лавини – швидкий схід з гірського схилу снігового покриву під дією сили тяжіння. Снігові маси, що скидаються, захоплюють з собою талу воду, ґрунт, рослинність

Зсуви — зміщення мас гірських порід вниз по схилу під дією сили земного тяжіння. Зсуви є одним із найнебезпечніших і дуже поширених природних явищ.

Вітровали — вивертання вітром дерев з корінням. Особливо піддані вітровалу дерева, які уражені кореневою гниллю і знаходяться на території після рубки сусідніх лісів. Це природне явище, яке з'являється у гірській місцевості і залежить від складного комплексу чинників: геоморфологічних, кліматичних, ґрунтових та сейсмічних.

Обговорення. Як же запобігти несприятливим фізико-географічним явищам і процесам або зменшити їх руйнівні наслідки?

Висновок. У Карпатах відбуваються такі несприятливі явища і процеси, як водна ерозія, повені, паводки, селі, снігові лавини, зсуви, вітровали, землетруси.

Щоб зменшити їх наслідки ми пропонуємо наступні заходи:

1. Закріплювати береги річок гідротехнічними спорудами,
1. Вести впорядковану вирубку лісів на прилеглих до річок ділянках,
2. Закріплювати схили дерново-чагарниковими насадженнями,
3. Створювати бар'єри для вітру - захисні смуги, розташовані вздовж навітряного боку
4. Проводити терасування – створення ступенів на схилах.

Учитель. Учасникам сходження вдалося подолати траверс стихійний і вибратись на залиту сонцем полонину еколого-економічну. Карпати водночас є прекрасним і багатим краєм.

5. Охорона природи в Українських Карпатах

Екологи. Внаслідок господарської діяльності людини у природі Українських Карпат відбулись значні зміни. Майже вдвічі зменшилась лісистість гір, значно зменшилась верхня межа лісу, на великих площах природні ліси замінені штучними насадженнями. Які є нестійкими до вітровалів. Усе це загрожує зникненню ендемічних рослин і тварин. Ліси мають важливе природоохоронне і протиерозійне значення. Неправильна організація суцільних вирубок лісу та знищення лісів на водозахисних смугах уздовж річок і по межі полонин привели до оголення схилів і як наслідок – до селевих потоків, ерозії, катастрофічних паводків.

Для збереження унікальної природи в Карпатах створені природоохоронні об'єкти, їх понад 1400. Найбільші - Карпатський заповідник, Карпатський національний парк, національний парк «Синевір».

Природоохоронні території Українських Карпат

Карпатський біосферний заповідник (1993). Площа — 58 тис. га. До складу заповідника входять Угольсько-Широколужанський, Чорногорський, Мармороський, Свидовецький та інші гірські масиви, Долина нарцисів. Тут охороняються передгірні діброви, гірські букові, мішані, смерекові ліси, субальпійські ландшафти із сосновими і вільховими заростями. До Червоної книги України занесено понад 70 видів тварин. Діє єдиний в Україні Музей екології гір і природокористування Карпат.

Єдина у світі долина нарцисів (м. Хуст), займає 257 га і входить до Карпатського державного заповідника. Міжнародна назва нарцисів походить від імен героя грецької міфології красеня Нарциса. Квітка дуже красива, ніжна, з тонким запахом. Про неї створено багато легенд, міфів, казок. У одній легенді розповідається, що гордий юнак нікого не любив, крім самого себе. Він просто не помічав нікого навколо себе. Якось одна німфа, з якою він навіть не хотів розмовляти, заплакала. «О, богине Афродіто! Зроби так, щоб Нарцис покохав кого-небудь, але не діждався

відповіді на своє почуття!». І Афродіта почула цей плач. Якось, переслідуючи звіра на полюванні, Нарцис підбіг до струмка, щоб напиться.

Та що це? Він побачив на спокійній поверхні води своє відображення й закохався в нього. Так покарала його Афродіта. Марно простягав до струмка руки Нарцис: як тільки торкалися вони поверхні, зображення зникало. Сів Нарцис над струмком, щоб зручніше було йому дивитися на себе. Він не їв, не пив, а тільки дивився на дзеркальну поверхню води. Так і помер Нарцис над струмком. А на тому місці, де він розлучився з життям, виросла біла квітка, яку назвали нарцисом. Ім'я нарциса стало крилатим словом. Його вживають, коли мова заходить про самозакоханих людей, егоїстів, які зневажають усіх, крім самих себе.

Заповідник Горгани (1997), площа — 5 тис. га. Охороняються смерекові та ялицеві праліси, криволісся із сосни гірської та вільхи зеленої.

Національний природний парк Синевир (1989), площа — 40 тис. га. Охороняються ландшафти гірського масиву Горгани, мальовниче озеро Синевир (глибина до 24 м) завального походження, яке розташоване на висоті 989 м. У парку росте понад 90 видів рідкісних рослин.

Карпатський національний природний парк (1980). Площа — 50 тис. га. Охороняються унікальні для Центральної Європи природні комплекси: букові ліси, ялинові ліси, криволісся сосни гірської, вільхи зеленої, ялівцю, субальпійські луки з рододендромом східнокарпатським. Понад 20 рослин занесені до Червоної книги України (сосна кедрова, рододендрон, дріада, тирлич жовтий, арніка гірська). Серед тварин охороняються — кіт лісовий, плямиста саламандра, беркут, сапсан, лелека чорний. У парку багато озер, річок, водоспадів.

Національний природний парк Сколівські Бескиди (1999). Площа — 36 тис. га. Охороняються типові та унікальні природні комплекси західної частини Українських Карпат. Більше ніж 50 видів рослин занесені до Червоної книги України. На території парку 30 мінеральних джерел.

Вишницький національний природний парк (1997). Площа — 8 тис. га. Охороняються ялицево-букові ліси, луки-полонини

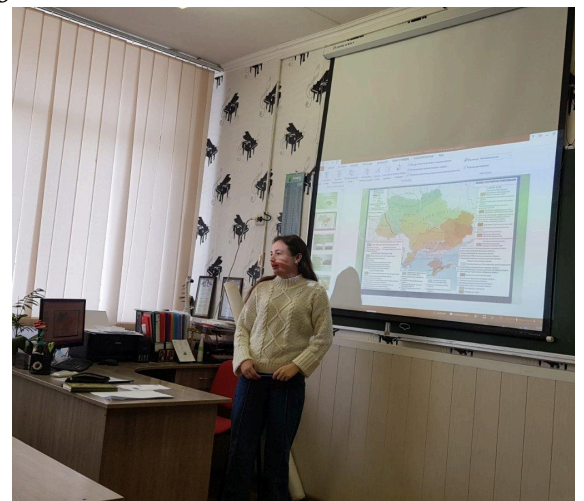
Висновок Рослинний і тваринний світ Карпат потребують охорони. Для цього створені природоохоронні території.

V. Рефлексія.

Учитель. З полонини ми прямуємо до Говерли - вершини ліричної. Ми на найвищій вершині України. Тут ми побачили чарівну шовкову косицю. Відчули бажання її зірвати, але мужньо вистояли перед спокусою. Ми прийшли порозумітися з природою. Людина мусить навчитися рахуватися з усім, що творить єдину природу

Учні читають власні вірші. Вірші поетів про Карпати.

Хто раз хоч побачив Карпати,
Той в них закохався повік.
В смерічок зелені шати,
У теплий притулок колиб,
У темний ялицевий морок,
В джерельний скляний передзвін,
У тиху красу вечорову
І запах п'яний полонин.
На диких стрімких крутосхилах
Велично смерічки шумлять,
Туманом повиті вершини

І роси, що в травах горять,
Як блюдця в долині ромашки,
Що тонуть в зеленій траві
Хто раз хоч побачив Карпати,
Той в них закохався навек.

VI. Закріплення вивченого матеріалу

Метод «Прес»- проблемне питання

«Пишу вам з далекої Канади. Мої батьки народилися в Україні. Я мрію побувати на батьківщині моїх предків у ролі туриста, можливо, навіть започаткувати у вас свій бізнес. Чув, що найбільш привабливим регіоном для туристів є Карпати. Чи справді це так? А які види діяльності там можливі?»

Я вважаю, що.. (висловіть думку)

Тому, що.... (обґрунтуйте думку)

Наприклад.... (наведіть приклади)

Отже... (узагальніть свою думку)

VI. Підсумки уроку

Учитель. Закінчилось знайомство з Карпатськими горами. Гори ще довго кликатимуть нас до себе, озиватимуться піснею в наших серцях. Адже гори – це мужність, сила і краса.

VII. Домашнє завдання Опрацюйте текст підручника, параграфи 35,36, дати відповіді на запитання; повторити параграф_____

Підготувати виступи: «Кримські гори» «Природоохоронні території Кримських гір».